

XXIII Międzynarodowa Konferencja Kartograficzna i XIV Zgromadzenie

MOSKWA PO

Już przez prawie pół wieku kartografowie z całego świata spotykają się co dwa lata na międzynarodowych konferencjach kartograficznych, a co cztery – na zwoływanych w tym samym czasie i miejscu posiedzeniach Zgromadzenia Ogólnego Międzynarodowej Asocjacji Kartograficznej – MAK (International Cartographic Association – ICA).

JERZY OSTROWSKI

Organizacja utworzona w 1959 roku zrzesza obecnie 83 państwa reprezentowane przez stowarzyszenia lub instytucje kartograficzne. Polskę, należącą do MAK od 1964 r., reprezentuje od początku resortowy Instytut Geodezji i Kartografii.

Organizowane za każdym razem w innym kraju konferencje i zgromadzenia delegatów MAK oraz towarzyszące im imprezy (wystawy, wycieczki, konkursy itp.) mają już zatem długą tradycję i odbywają się według określonego rytuału, co jakiś czas wzbogacanego przez gospodarzy o nowe elementy. Tu warto przypomnieć, że niektóre kraje gościły u siebie zagranicznych kartografów już parokrotnie: Hiszpania trzy (w 1974, 1995 i 2005 r.), a Kanada i Wielka Brytania po dwa razy, ale za każdym razem konferencje te odbywały się w różnych miastach (np. w Hiszpanii kolejno w Madrycie, Barcelonie i La Corunii, a w Kanadzie w Montrealu i Ottawie). Jedynym miastem, które po raz drugi wybrano na miejsce międzynarodowej konferencji kartograficznej, jest Moskwa. Tu bowiem w sierpniu 1976 r. w gmachu Uniwersytetu Moskiewskiego odbyła się VIII Międzynarodowa Konferencja Kartograficzna z udziałem 520 osób z 43 krajów (w tym 20 osób z Polski), a także obradowało V Zgromadzenie Ogólne MAK.

Ponownie do Moskwy kartografowie zjechali na prawie tygodniowe spotkanie w dniach 4-9 sierpnia br., aby – zgodnie z podjętą przed ośmiu laty w Ottawie decy-

Miejsce obrad – hotel Kosmos zbudowany przez Francuzów

zją – uczestniczyć w XXIII Międzynarodowej Konferencji Kartograficznej i XIV Zgromadzeniu Ogólnym MAK. Tym razem miejscem obrad był okazały, nowoczesny hotel Kosmos w północnej części miasta, w pobliżu słynnej wieży telewizyjnej Ostankino i popularnego kompleksu wystawowego, gdzie przed 1991 rokiem eksponowano osiągnięcia gospodarcze poszczególnych republik radzieckich. Niestety, z powodu wysokich kosztów rejestracji i noclegów oraz niedowładu organizacyjnego (nie wszystkim zdążono wydać rosyjskie wizy) liczba uczestników była znacznie mniejsza niż na poprzednich konferencjach (przy-

pomnijmy: 1079 osób w 2003 r. w Durbanie i 1625 w 2005 r. w La Corunii) i niż się spodziewali gospodarze. Przybyło bowiem do Moskwy blisko 750 osób z 49 krajów, w tym zaledwie 50 Rosjan. Lepiej przedstawiają się natomiast liczby dotyczące odbytych sesji, wielkości i zawartości wystaw, publikacji oraz okolicznościowych wycieczek technicznych i turystycznych.

brady konferencji, pod ogólnym hasłem „Kartografia dla każdego i dla ciebie”, poprzedziła tradycyjnie uroczystość otwarcia. Dokonał go przewodniczący komitetu organiza-

Ogólne MAK (ICA), 4-10 sierpnia

RAZ DRUGI

cyjnego Aleksander Borodko z Federalnej Agencji Geodezji i Kartografii, a uczestników powitali minister transportu Igor Lewitin, któremu ta agencja podlega, oraz prezydent MAK, czeski kartograf prof. Milan Konečný. Doszły do tego atrakcyjna część artystyczna w wykonaniu barwnego zespołu wokalo-tanecznego oraz trzy referaty plenarne, poświęcone kolejno sytuacji i perspektywom kartografii w Rosji (4 autorów z Moskwy), roli kartografii w obliczu przemian globalnych (Milan Konečný) oraz mapom jako narzędziom przewidywania (Ferjan Ormeling i Menno-Jan Kraak z Holandii).

Po tym spotkaniu przez następne pięć dni obradowano w sesjach, odbywających się równolegle w pięciu niewielkich salach z udziałem od kilkunastu do kilkudziesięciu osób. Całość obrad podzielono na 25 tematów obejmujących w zasadzie wszystkie dziedziny kartografii, od jej historii i teorii poprzez różne zastosowania i formy użytkowania map po nowoczesne technologie i systemy. W programie konferencji oraz opublikowanych abstraktach uwzględniono 531 referatów i 122 poster, przy czym zainteresowanie poszczególnymi tematami okazało się bardzo różne. Najwięcej wystąpień zgłoszono, podobnie jak na kilku poprzednich konferencjach, z zakresu kartografii numerycznej, systemów informacji geograficznej

FOT. JAN KRUPSKI

Wystawy kartograficzne otwierają (od lewej): prezydent MAK Milan Konečný, minister transportu Rosji Igor Lewitin oraz prezes Federalnej Agencji Geodezji i Kartografii Aleksander Borodko

oraz infrastruktury danych przestrzennych (w sumie prawie czwarta część referatów i posterów). Dużym zainteresowaniem cieszyła się również problematyka kartografii internetowej, generalizacji kartograficznej, przeżywających renesans atlasów narodowych i regionalnych oraz mającej zawsze zagorzałych miłośników historii kartografii. Natomiast ze znikomym oddźwiękiem (tylko po kilka referatów) spotkały się propozycje takich tematów, jak kartografia morska, zagadnienia prawne, kartografia lotnicza i wojskowa, kartografia góraska i mapy katastralne. Należy tu dodać, że z podanych wyżej powo-

dów wielu autorów nie przybyło – mimo przyjęcia ich wystąpień – do Moskwy, zatem przebieg poszczególnych sesji często znacznie odbiegał od podanego w programie. Można przyjąć, że zaprezentowano nie więcej niż 70% zaakceptowanych oraz opublikowanych referatów i posterów.

Program konferencji przewidywał także tzw. wycieczki techniczne do trzech ważnych moskiewskich instytucji związanych z kartografią. Zainteresowani mogli zwiedzić Wydział Geografii Państwowego Uniwersytetu Moskiewskiego im. M. Łomonosowa, a na nim Pracownię Kartowania Kompleksowego, Moskiewski Państwowy Uniwersytet Geodezji i Kartografii, znany od wielu lat jako MIIGAIK, i wreszcie Rosyjską Bibliotekę Państwową (dawniej im. W.I. Lenina) z niewielką wystawą „Arcydzieł rosyjskiej kartografii” od XVI do początku XX wieku.

Właśnie wystawy były jedną z większych atrakcji moskiewskiej, podobnie zresztą jak każdej poprzedniej, konferencji. Było ich jak zwykle kilka – wszystkie umieszczone w rozległym pawilonie na terenie wspomnianej wystawy osiągnąć gospodarczych. Przede wszystkim zainteresowanie budziła międzynarodowa wystawa kartograficzna, na którą 27 krajów przysłało 864 eksponaty – najlepsze swoje publikacje z ostatnich dwóch lat. Domino-

Prawie wszyscy (brak trzech osób) polscy uczestnicy konferencji

FOT. JAN KRUPSKI

KOMISJE PROBLEMOWE MAK I ICH PRZEWODNICZĄCY

- Kartografia i Dzieci - **Temenujka Bandrova** (Bułgaria) i **José Jesús Reyes** (Węgry)
- Technologie Cyfrowe a Dziedzictwo Kartograficzne - **Evangelos Livieratos** (Grecja)
- Nauczania i Szkolenia - **David Fraser** (Australia)
- Generalizacji i Prezentacji Wieloskalowych - **William Mackaness** (Wlk. Brytania)
- Sébastien Mustiere (Francja)
- Analiz Geoprzestrzennych i Modelowania - **Bin Jiang** (Szwecja)
- Historii Kartografii - **Elri Liebenberg** (RPA)
- Organizacji i Ekonomiki Produkcji Map - **Philippe De Maeyer** (Belgia)
- Kartografii Satelitarnej - **Graciela Metternicht** (Australia)
- Odwzorowań Kartograficznych - **Daan Strebe** (USA)
- Map i Grafik dla Niewidomych i Słabowidzących - **Dan Jacobson** (Kanada)
- Mapy i Społeczeństwo - **Christopher Perkins** (Wlk. Brytania)
- Mapy i Internet - **Michael Peterson** (USA)
- Kartografii Morskiej - **Petricio Carrasco** (Chile)
- Kartografii Górskiej - **Karel Kriz** (Austria)
- Atlasów Narodowych i Regionalnych - **Peter Jordan** (Austria)
- Kartografii Planetarnej - **Kira Szingariewa** (Rosja)
- Standardów Danych Przestrzennych - **Antony Cooper** (RPA)
- Kartografii Teoretycznej - **Alexander Wolodtschenko** (Niemcy)
- Kartografii Mobilnej - **Takashi Morita** (Japonia)
- Grupy bez Dostatecznej Reprezentacji a Kartografia - **Wiesława Żyszkowska** (Polska)
- Użytkowania i Problemów Użytkowników - **Corné van Elzakker** (Holandia)
- Geowizualizacji - **Gennadi Andrienko** (Niemcy)

wała tu, rzecz jasna, wyodrębniona ekspozycja kartografii rosyjskiej z efektywnymi ściennymi mapami plastycznymi i tematycznymi, kompleksowymi atlasami Rosji, Moskwy i Petersburga oraz wielkimi globusami. Z zagranicy zaś najwięcej ze swojej produkcji pokazali Hiszpanie, Białorusini, Polacy i Czesi. Rzuciły się przede wszystkim w oczy atrakcyjne cieniowane mapy turystyczne, pomysłowo rozwiązane plany miast, mapy tematyczne przedstawiające elementy środowiska przyrodniczego (głównie budowę

geologiczną i roślinność). Mniej było natomiast tym razem atlasów i map szkolnych oraz map topograficznych, a nikt nie pokazał samoistnych map w formie cyfrowej (można je było spotkać jedynie jako załączniki do atlasów papierowych). Na osobnej wystawie pokazano mapy morskie – przeważnie typowe żółto-niebieskie standardowe mapy nawigacyjne w różnych skalach. 154 arkusze takich map przysłało 26 krajów (najwięcej Ukraina, Chiny i Chile), przy czym, jak zwykle, zabrakło eksponatów z Polski. Nie było nas również na tzw. komercyjnej wystawie technicznej, na której swoje oferty prezentowało 35 firm z 9 państw; przeważały firmy rosyjskie lub miejscowe filie znanych firm zachodnich, takich jak Intergraph, ESRI lub Leica. Było także kilku wydawców i dystrybutorów map, w tym gromadząca najwięcej zwiedzających moskiewska „Ruskarta”.

Uczestniczyliśmy natomiast już po raz siódmy w organizowanej od 1993 r. i cieszącej się dużym zainteresowaniem wystawie, a zarazem konkursie prac dzieci imienia zmarłej w 1992 r. amerykańskiej kartografki Barbary Petchenik. Na konkurs pod hasłem „Wiele narodów, jeden świat” po pięć wybranych prac przysłało 35 państw, a więc o osiem więcej niż na wystawę publikacji kartograficznych, w tym tak egzotyczne, jak Bahrajn, Oman lub Sri Lanka. Polskę reprezentowały tym razem prace dzieci z okolic Warszawy i ze Śląska.

Jak już wspomniano na początku, obok konferencji toczyły się obrady XIV Zgromadzenia Ogólnego Międzynarodowej Asocjacji Kartograficznej, którego głównymi celami były: podsumowanie i ocena działalności organizacji w ostat-

nim czterolecie, wytyczenie zadań na najbliższe lata oraz wybór władz na kolejną kadencję. Na zgromadzenie to poszczególne kraje członkowskie przysyłają oficjalnych delegatów i ich zastępców, którym mogą jeszcze towarzyszyć inne osoby jako konsultanci. Polskę reprezentowali wiceprezes GUGiK dr inż. Adam Iwaniak (przewodniczący delegacji) oraz dr hab. inż. Elżbieta Bielecka z IGiK i dr inż. Joanna Bac-Bronowicz ze Stowarzyszenia Kartografów Polskich.

W czasie trzech posiedzeń (dwóch na początku i jednego pod koniec konferencji) przedstawiciele 49 krajów zdołali zrealizować 36-punktowy program, w tym przeprowadzić kilkanaście głosowań. Tylko wybiórczo można tu podać, że zaakceptowano sprawozdanie ustępujących władz Asocjacji, przyjęto w poczet jej członków trzy nowe kraje: Czarnogórę, Serbię i Kazachstan, wprowadzono kilka zmian do statutu, nadano godność członka honorowego MAK prof. Kirze Szingariowej, znanej rosyjskiej specjalistce w dziedzinie kartografii planetarnej, przede wszystkim zaś dokonano wyboru prezydenta, wiceprezydentów, sekretarza-skarbnika, audytorów oraz przewodniczących wszystkich dotychczasowych i nowych komisji problemowych; wreszcie wskazano Paryż jako miejsce konferencji i zgromadzenia ogólnego w 2011 r. (wiadomo już bowiem, że najbliższe odbędzie się w stolicy Chile – Santiago).

Po rezygnacji dobrze znanego w Polsce prof. Milana Konečného z kandydowania na drugą kadencję, na nowego prezydenta MAK wybrano Williama Cartwrighta (Australia). Siedmiu wiceprezydentów w kadencji 2007-2011 to: Derek Clarke (RPA), George Gartner (Austria), Pablo Gran (Chile), Menno-Jan Kraak (Holan-

Polskie eksponaty na wystawie kartograficznej

FOT. JERZY OSTROWSKI

dia), Zhilin Li (Chiny), Anne Ruas (Francja) i Timothy Trainor (USA). Milan Konečný zostaje członkiem Komitetu Wykonawczego jako tzw. past-president. Po Ferjanie Ormelingu odpowiedzialną funkcję sekretarza-skarbnika przejął David Fairbairn (Wlk. Brytania), a redaktorem biuletynu „ICA News” został reprezentant Nowej Zelandii, ale nasz rodak – Igor Drecki.

Po wielu dyskusjach dokonano kilku zmian w liczbie, nazwach i obsadzie funkcji kierowników komisji problemowych MAK. Jest ich obecnie 22, a jak widać z umieszczonego na stronie obok wykazu, większość kontynuuje swoją działalność, rozpoczętą w poprzednich kadencjach. Nowe są tylko komisje „Technologie Cyfrowe a Dziedzictwo Kartograficzne”, Analiz Geoprzestrzennych i Modelowania, „Mapy i Społeczeństwo” oraz Użytkowania i Problemów Użytkowników. Uległa ponadto zmianie nazwa „polskiej” od ośmiu lat Komisji „Rodzaj a Kartografia” na bardziej odpowiadającą zakresowi jej zainteresowań nazwę „Grupy bez Dostatecznej Reprezentacji a Kartografia”.

O wynikach wyborów uczestnicy konferencji zostali poinformowani w czasie uroczystości jej zamknięcia 9 sierpnia. Po przemówieniach pożegnalnych oraz dwóch referatach: Finki Kirsi Virran-taus i Davida Fairbairna (Wlk. Brytania) o programie badawczym MAK w zakresie kartografii i geoinformatyki oraz Roberta McMastera (USA) o roli GIS i map w społeczeństwie ogłoszono również wyniki konkursów na najlepsze mapy i atlasy w poszczególnych kategoriach na wystawie międzynarodowej i wystawie map morskich oraz na najlepsze prace w trzech grupach wiekowych w konkursie imienia Barbary Petchenik. Wśród nagrodzonych map i prac dzieci znalazły się również eksponaty z Polski, o czym mowa poniżej, z samej zaś uroczystości zamknięcia należy jeszcze przypomnieć ceremonię przekazania sztandaru Asocjacji organizatorom następnej konferencji, kartografom chilijskim.

Pozostaje nam jeszcze zwięźle podsumowanie polskiego udziału w moskiewskiej konferencji i informacja o odniesionych tam sukcesach. Przede wszystkim byliśmy jedną z liczniejszych grup zagranicznych (po Chińczykach) uczestniczących w obradach. Z Polski przyjechały bowiem do Moskwy 23 osoby (w tym jedna towarzysząca) –

12 z Warszawy, 7 z Wrocławia, 3 z Lublina i jedna z Torunia. Przedstawiliśmy 14 referatów (z 18 umieszczonych w programie) i 3 postery, w tym 3 referaty z zakresu aktualnej problematyki infrastruktury danych przestrzennych. Ponadto „w polskich rękach” pozostała wymieniona wyżej Komisja „Grupy bez Dostatecznej Reprezentacji a Kartografia”. Po prof. Ewie Krzywickiej-Blum z Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu przejęła ją dr hab. Wiesława Żyszkowska z Zakładu Kartografii Uniwersytetu Wrocławskiego. Należy także wspomnieć o obszernym (61 stron), bogato ilustrowanym raporcie narodowym o działalności kartograficznej w Polsce w latach 2002-2006, przygotowanym na Zgromadzenie Ogólne i przekazanym wszystkim pozostałym delegacjom.

Wreszcie nagrody w konferencyjnych konkursach. Zdobyliśmy ich trzy, w tym jedną w konkursie na najlepsze eksponaty wystawy międzynarodowej za opublikowany przez GUGiK, a opracowany przez Magdalenę Polak i Mariusza Olczyka i będący polską specjalnością Atlas Geograficzny Europy dla niewidomych i słabowidzących. Dwie pozostałe przypadły nam w konkursie imienia Barbary Petchenik. W grupie wiekowej 9-12 lat uzyskała ją Katarzyna Fojcik ze Szkoły Podstawowej nr 1 im. Adama Mickiewicza w Markłowicach koło Rybnika za pomysłową pracę pt. „Muzyka nas łączy”, a w grupie wiekowej 13-15 lat Marta Londzin ze Szkoły Podstawowej Towarzystwa Ewangelickiego w Ciesz-

nie za efektowną „wyszywanek” zatytułowaną „Mamy różne kolory skóry, ale wszyscy jesteśmy dziećmi”.

I na zakończenie refleksja ogólna: gdyby nie owe wspomniane już wprowadzające wiele nerwowości potknięcia organizacyjne gospodarzy, moskiewskie spotkania kartografów można byłoby uznać za bardzo udane i owocne. Szczególnie dobrze prezentowały się wystawy. Jakże zaś będzie pokłosie merytoryczne kilkudniowych obrad, pokaże najbliższa przyszłość.

JERZY OSTROWSKI

Wiceprezes GUGiK Adam Iwaniak (z lewej) odbiera nagrodę za Atlas Geograficzny Europy dla niewidomych i słabowidzących

FOT. JAN KRUPSKI

